

BH2005. 328.

A próbaidő elteltét követően a próbaidőre hivatkozással a munkaviszonyt nem lehet megszüntetni, a megszüntetésre irányuló jognyilatkozatot tartalma szerint kell elbírálni [1992. évi XXII. törvény 81. §, 89. § (3) bekezdés].

Az alperes felülvizsgálati kérelme a másodfokú bíróság közbenső ítéletének hatályon kívül helyezésére, az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult. Álláspontja szerint a közbenső ítélet rendelkező részében a másodfokú bíróság jogszabálysértéssel mellőzte a rendelkezést arra nézve, hogy az elsőfokú bíróság köteles az összecszerúség körében az eljárás lefolytatására. Az alperes azzal is érvelt, hogy a felperes munkaviszonya a próbaidő leteltével a törvény értelmében határozatlan idejűvé alakult át, melyet a felperes a perben nem vitatott. Ezért az alperes jognyilatkozata tartalmánál fogva rendkívüli felmondásnak minősül. Ezt a jognyilatkozatot a felmondás kiegészítésnek nevezett irat érdemben nem érintette, mivel a jogorvoslatra történő kioktatást tartalmazta. Az alperes azt is jogszabálysértőnek találta, hogy a másodfokú bíróság kizárólag a 2001. május 4-én kelt jognyilatkozat rendelkező részét vizsgálta az összes tény vizsgálata helyett. Tévesnek tartotta az alperes a másodfokú bíróság közbenső ítéletének a városi bíróságra való utalását, valamint a közbenső ítélet indokolását hiányosnak is minősítette.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati eljárást elrendelte.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a másodfokú bíróság határozatának hatályában való fenntartását kérte.

Az elsőfokú bíróság a következőket állapította meg.

A peres felek által 2001. január 2-án megkötött munkaszerződés alapján a felperes területi képviselő ellátására vállalt kötelezettséget. A felek a munkaszerződésben 90 nap próbaidőt kötöttek ki. 2001. május 4-én az alperes a munkaszerződés 1.3. pontjára utalással a munkaviszonyt azonnali hatállyal „felmondta”. Az indokolásban megállapította, hogy a felperes első negyedéves tevékenysége után részére biztosított 30 nap türelmi idő alatt sem érte el az elvárt eredményeket. Az értékesítési munka során etikai normákat sértett, amely az alperes üzleti jóhírnevét hosszú távon kedvezőtlenül befolyásolhatja. 2001. május 7-én az alperes írásban azt közölte a felperessel, hogy a rendkívüli felmondás ellen jogorvoslati joga áll fenn.

A felperes a rendkívüli felmondás hatályon kívül helyezése, és módosított keresetében az 1992. évi XXII. törvény (a továbbiakban: Mt.) 100. § (4) bekezdés alkalmazása iránt nyújtott be keresetet a munkaügyi bíróságnál.

A munkaügyi bíróság megállapította, hogy az alperes nem rendelkezik kollektív szerződéssel, ezért a 90 napos próbaidő kikötése semmis, továbbá a próbaidő érvényes kikötése esetén sem szüntethette volna meg a felperes munkaviszonyát azonnali hatállyal, mert a 90 nap 2001. április 2-án eltelt [Mt. 81. § (1) és (3) bekezdés].

A munkaügyi bíróság az alperesnek a felperes munkaviszonyát megszüntető, 2001. május 4-én kelt jognyilatkozatát tartalma szerint, rendkívüli felmondásként bírálta el, és jogszerűnek találta. Megállapította, hogy a második ok a valóságnak megfelel, mivel a felperes is elismerte, hogy az alperes gazdasági társaság régi ügyfelétől, Sz. P.-től összesen 350 000 forint kölcsönt vett fel magáncélra, amelyet nem fizetett vissza. Ezen kívül a felperes egyik munkatársától gépjárművet vásárolt, amelynek ellenértékét szintén nem egyenlítette ki. A munkaügyi bíróság ezeket a

felperesi magatartásokat az Mt. 103. § (1) bekezdés c) pontjába ütközőnek, és az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontját megalapozónak minősítette, mert a felperes eljárása az alperes helytelen megítélésének előidézésére, lejárására volt alkalmas, ezáltal a kötelezettségszegés jelentős mértékűnek minősül. A munkaügyi bíróság a döntését azzal is indokolta, hogy több rendkívüli felmondási indok esetén egy bizonyított és a törvénynek megfelelő ok a munkáltató jognyilatkozatának jogszerűségét megalapozhatja, végül kitért arra is, hogy az alperes rendkívüli felmondási jogát a törvényes határidőn belül gyakorolta. Ezért a munkaügyi bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

Az ítélet ellen a felperes fellebbezést nyújtott be.

A megyei bíróság közbenső ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy az alperes 2001. május 4-én kelt azonnali hatályú felmondása jogellenes, azt hatálytalanította, továbbá kimondta, hogy a felperes munkaviszonya a másodfokú ítélet kihirdetésének napján szűnik meg.

A másodfokú bíróság közbenső ítéletében tényként rögzítette, hogy az alperes a 2001. május 4-én kelt azonnali hatályú felmondását ezen a napon 20 óra 40 perckor adta át a felperesnek, a felmondás a közléssel hatályosult, ezért ezt utóbb az alperes nem módosíthatta. Mivel az alperes jognyilatkozata a munkaszerződés 1.3. pontját jelölte meg, azt próbaidő alatti azonnali hatályú felmondásnak kell tekinteni, amelynek nem mond ellent azsem, hogy a jognyilatkozatát az alperes a törvény rendelkezése hiányában megindokolta. Ez az indokolás nem eredményezheti, hogy a jognyilatkozat rendkívüli felmondásnak minősüljön. Mindezeket mérlegelve a másodfokú bíróság arra következtetett, hogy az alperes a próbaidő leteltét követően, de a próbaidő alatti azonnali hatályú felmondásra hivatkozással, tehát jogszabályba ütközően szüntette meg, ezért a munkaviszony megszüntetés indokainak vizsgálatát mellőzte. További rendelkezéseit az Mt. 100. § (5) bekezdésével indokolta, utalva arra is, hogy az összecszerűség körében az elsőfokú bíróságnak kell döntést hoznia.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A munkaszerződésben a felek az Mt. rendelkezése [Mt. 81. § (2) bekezdés] folytán 90 napos próbaidőt kiköthettek. A próbaidő lejártát az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg 2001. április 2-ában, ebből következően helytálló az a jogi következtetése is, hogy a felek közötti jogviszony a próbaidő lejártát követően határozatlan idejűként fennállónak minősül. 2001. április 2-a után tehát a munkáltató a munkaszerződésnek a próbaidőről szóló kikötésére hivatkozással nem szüntethette meg azonnali hatállyal a munkaviszonyt, mivel ez a lehetőség a próbaidő elteltével már nem állt fenn [Mt. 81. § (3) bekezdés].

Az egységes bírói gyakorlat értelmében a jognyilatkozatokat - a rendkívüli felmondást is ideértve - tartalmuk szerint kell elbírálni. Az adott esetben az alperes akarata a jognyilatkozat tartalmából aggálytalanul megállapíthatóan a felperes munkaviszonyának - összefoglalóan elégtelen munkavégzés, és szándékos, jelentős mértékű kötelezettségszegés miatt - azonnali hatályú megszüntetésére irányult. A fentiek miatt a másodfokú bíróság tévesen következtetett arra, hogy az alperes a próbaidőre vonatkozó munkaszerződéses kikötés megjelölése miatt jogszabálysértéssel szüntette meg a felperes munkaviszonyát. A bírói gyakorlat egységes továbbá arra nézve is, hogy ha a törvény értelmében valamely jognyilatkozatot nem kell indokolni, a nyilatkozattevő azonban indokolást közöl, ezért helytállni tartozik.

A másodfokú bíróság közbenső ítélete rendelkező részének az elsőfokú bíróságot az összecszerűség tekintetében új eljárásra utasító részének hiánya, illetve a közbenső ítélet indokolásának nyilvánvaló elírásként a városi bíróságra való utalása az adott esetben nem jelent az ügy érdemi elbírálására kiható jogszabálysértést arra is tekintettel, hogy a fellebbezés érdemi elbírálása céljából a Legfelsőbb Bíróság új eljárást rendelt el.

A kifejtettek szerint tehát a másodfokú bíróság téves jogi álláspontja miatt a felperes fellebbezésének érdemi elbírálását mellőzte, ezért a Legfelsőbb Bíróság az 1952. évi III. törvény (Pp.) 275. § (4) bekezdés alapján a megyei bíróság közbenső ítéletét hatályon kívül helyezte, és a megyei bíróságot új eljárásra, és új határozat hozatalára utasította. (Legf. Bír. Mfv. I. 10.053/2004. sz.)